

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3603/2022
11.05.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Драгане Бољевић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Рајка Јасика, адвокат из ..., против туженог „Србија Карго“ АД за железнички превоз робе, из Београда, чији је пуномоћник Милош Стијеља, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5103/21 од 17.12.2021. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5103/21 од 17.12.2021. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5103/21 од 17.12.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1947/19 од 20.05.2021. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1947/19 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да тужени исплати тужиоцу на име накнаде штете за исхрану у току рада за период од априла 2016. године до фебруара 2018. године, појединачно одређене новчане месечне износе са законском затезном каматом, ближе одређено у изреци. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да тужени исплати тужиоцу на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за период од априла 2016. године до фебруара 2018. године, појединачно одређене новчане месечне износе са законском затезном каматом, ближе одређено у изреци. Ставом трећим изреке, одлучио је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5103/21 од 17.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1947/19 од 20.05.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), оценио да је ревизија тужиоца изузетно дозвољена ради уједначавања судске праксе, имајући у виду судску праксу изражену у истој или сличној чињенично-правној ситуацијама у одлукама овога суда, па је донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд као ревизијски пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код „Железнице Србије“ АД из Београда, да би после статусних промена код „Железнице Србије“, наставио рад код туженог „Србија Карго“, као послодавца следбеника. Тужени је као послодавац следбеник преузео колективни уговор послодавца претходника „Железнице Србије“ АД Београд. Првостепени суд је на основу вештачења од стране вештаке економско-финансијске струке за утужени период утврдио обрачун трошкова за исхрану у току рада у висини од 25% од просечне нето зараде у Републици Србији и регреса за коришћење годишњег одмора у висини последње нето зараде у Републици Србији. Према датом обрачуну висина накнаде на име исхране у току рада износи 193.816,33 динара, а са законском затезном каматом од 81.102,40 динара, укупно износи 274.918,33 динара и накнада на име регреса за коришћење годишњег одмора износи 68.744,47 динара, а са законском затезном каматом од 28.850,49 динара, укупно износи 97.594,96 динара. На основу резултата вештачења тужилац је определио висину потраживања.

Пресудама нижестепених судова, одбијен је тужбени захтев за исплату тражене накнаде на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за утужени период, уз закључак да су ови трошкови тужиоцу исплаћени кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада сходно одредби члана 57. став 1. и 2. Колективног уговора „Железнице Србије“ („Службени гласник Железнице Србије“ број 4 од 24.03.2015. године).

Овакав закључак не може се прихватити као правилан, зато што је погрешно примењено материјално право, на који ревизијски разлог овај суд пази по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, због чега је и чињенично стање непотпуно утврђено.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ...95/18 – аутентично тумачење) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према

одредби члана 105. став 3. тог закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим између осталих и примања из члана 118. тачка 1. до 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Према члану 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Према члану 121. став 1. истог закона послодавац је дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Колективним уговором за Железнице Србије АД („Службени гласник железнице Србије“ број 4 од 24.03.2015. године) регулисано је да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнада зарада и других примања запослених се примењују од 01.02.2015. године. Према члану 57. у вредност једног радног часа укључена је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе КУ (из 2015. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу ни анексом, а ни у обрачунским листама за исплату зарада тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Због тога се не може прихватити становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места што није правилно.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису оценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за трошкове исхране и регрес, дат у налазу и мишљењу вештака, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и топлог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката на основу аналогије, па ће првостепени суд оценити правилност налаза и мишљења вештака на основу члана 8. ЗПП.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по примедбама на које је указано овим решењем, ради правилне примене материјалног права, правилно утврдити чињенично стање у погледу висине накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а која мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде као и стручну спрему и донети нову, правилну и закониту одлуку. Имајући у виду да наведени анекс број 6. уговора о раду од 10.11.2017. године, се односи на права запосленог у случају отказа уговора о раду због престанка потребе за његовим радом услед технолошких, економских или организационих промена.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у погледу главног тужбеног захтева, то је укинута и одлука о трошковима поступка, на основу одредби члана 165. став 3. ЗПП, с обзиром на то да се предмет враћа на поновно суђење и да ће о трошковима поступка поводом ревизије, заједно са осталим трошковима бити одлучено у коначној одлуци на основу члана 153. и 154. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић